

وزارت نفت: علی محمد معصومیان فراری نیست
خروج قانونی او وارد نمی‌کنیم

ماجرای خروج مدیر سابق شرکت نفت از ایران چیست؟

صبح شنبه برخی رسانه‌ها مدعی شدند که علی محمد معصومیان مدیر سابق امور بین‌الملل شرکت نفت به صورت پنهانی متواری شده و به سوئیس گریخته است. گزارش‌ها حاکی از آن است که معصومیان در آستانه بازداشت قرار داشته و پس از برکناری، ایران را بی‌سرو صداترک کرده است. رویداد ۲۴ نوشت؛ جعفر پورفرجودی رئیس ارتباطات و اطلاع‌رسانی وزارت نفت متواری شدن معصومیان را تکذیب کرده است.

او گفته: قطعاً این خبر را تکذیب می‌کنم؛ با این حال فرجودی خروج معصومیان از کشور را تکذیب نکرده است. رئیس روابط عمومی وزارت نفت می‌گوید ممکن است ایشان با پاسپورت قانونی خودش از کشور خارج شده باشند و در این باره اطلاع دقیقی در دسترس نیست. وی خبر داده که معصومیان، معاون بین‌الملل سابق شرکت، دیگر هیچ همکاری با وزارت نفت ندارد.

این مقام مسئول در نهایت گفت: در حال حاضر اطلاع دقیقی از فعالیت ایشان ندارم. خروج معصومیان از کشور بلافاصله پس از کنار گذاشته شدن از مسئولیت مهم معاونت بین‌الملل شرکت ملی نفت، نگرانی‌های جدی درباره فساد مدیران نفتی ایجاد کرده و زنگ خطر را برای نهادهای نظارتی به صدا درآورده است. منابع مطلع می‌گویند دستگاه‌های نظارتی به‌طور جدی پیگیر پرونده و مسائل مرتبط با او هستند. چندی پیش کیهان در گزارشی از حضور آقا‌زاده معصومیان در خارج از کشور و رهگیری فعالیت‌های مالی مشکوک او با برخی افراد مستقر در آلمان و امارات خبر داد.

این رسانه گفته بود این ارتباطات حاوی نکات بحث برانگیزی است. بر اساس گزارش کیهان، علی محمد معصومیان، چه‌ره‌ای نه‌چندان خوشنام در صنعت نفت بوده پیش‌تر به مدت ۱۰ سال مسئول مالی شرکت نیکو بوده است. این رسانه گفته بود معصومیان در شرکت نیکو تخلفات متعددی داشته که نهاد‌های ذی‌ربط در حال پیگیری آن هستند.

براساس این گزارش، اسفند ماه ۱۴۰۳، معصومیان با تحمیل وزیر و نظر رئیس شرکت ملی نفت، به‌عنوان مدیر مالی این شرکت مهم منصوب شده است. کیهان مدعی است معصومیان در استعلام اولیه از سوی یکی از دستگاه‌های امنیتی کشور به دلایل مختلف رد شده است. خانواده او در آلمان مستقر هستند و بر اساس قانون جدید مجلس، چنین فردی نمی‌تواند مسئولیت مدیریت پول حاصل از فروش نفت ایران را بر عهده بگیرد. این رسانه در زمان انتشار گزارش خود در برنامه امسال مدعی شده بود که با توجه به مواضع ضدایرانی آلمان و نقش آن در فعال‌سازی مکانیسم ماشه، نگرانی از احتمال افشای اطلاعات حیاتی مربوط به دور زدن تحریم‌ها توسط معصومیان به دلیل حضور خانواده‌اش در آلمان وجود دارد. کیهان وعده داده بود که نکات مهمی در مورد حضور آقا‌زاده معصومیان خارج از کشور و رهگیری فعالیت‌های مالی مشکوک او با برخی افراد در آلمان و امارات، را به زودی منتشر کند.

معصومیان کیست؟

معصومیان متولد تربت حیدریه است و اولین فعالیت‌های اقتصادی-سیاسی خود را در اوایل دهه هشتاد انجام داد. او در تاریخ ۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۳ با حکم وزیر نفت عضو اصلی هیات‌مدیره شرکت ملی نفت ایران منصوب شد و در تاریخ ۲۶ دی‌ماه‌هشت ماه ۱۴۰۴ با حکم حمید بورد، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران؛ مدیریت مالی شرکت نفت را برعهده گرفت.

معصومیان پس از به دست گرفتن سکان شرکت نفت گفت: امیدوارم در این جایگاه با بهره‌گیری از تجارب گذشتگان و همکاری گروه‌های پرتلاش مالی، عملکردی مثبت و بهره‌بخشی برای شرکت ملی نفت ایران داشته باشم. علی محمد معصومیان، پیش از این ۱۰ سال در هیات مدیره شرکت نیکو حضور داشت.

شرکت نیکو بازاری بازرگانی خارجی شرکت ملی نفت ایران است که دفتر مرکزی آن در سوئیس قرار دارد و وظیفه اصلی اش فروش نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی ایران در بازارهای بین‌المللی و مدیریت عواید حاصل از آن است. این شرکت به دلیل نقش کلیدی در نقل و انتقال وجوه حاصل از فروش، همواره یکی از حساس‌ترین و استراتژیک‌ترین بخش‌های وزارت نفت محسوب می‌شود. کیهان مرداد ماه امسال مدعی شده بود در دوره مدیریت مالی معصومیان، درآمد‌های حاصل از فروش نفت و فرآورده‌ها تحت نظر و مدیریت مستقیم او قرار داشت. این رسانه مدعی بود که معصومیان را به دلیل نقشنش در مدیریت منابع مالی، به قلمک اصلاح طلبان شهرت داشته. این رسانه نوشته: در تراکش‌های سالانه شرکت ملی نفت، حدود ۲۰ تا ۳۰ میلیارد دلار منابع مالی از مسیر مدیریت او عبور می‌کند که تخمین زده می‌شود بین ۳۰۰ تا ۴۰۰ میلیون دلار آن در پایان سال دست‌نخورده باقی می‌ماند.

این رسانه اصولگر یک قدم فراتر رفته و نوشته بود تغییر ساختار اخیر در وزارت نفت نه با هدف بهبود فرآیند فروش نفت، بلکه برای اطمینان از باقی ماندن منابع مالی در دست همان فردی صورت گرفته که سال‌ها در شرکت نیکو مسئول این مأموریت بوده است. به گفته این منتقدان، معصومیان قلمک مطمئنی برای برخی جریان‌ها و افراد صاحب نفوذ به شمار می‌آید. برخی کاربران شبکه‌های اجتماعی مدعی‌اند فعالیت‌های مشکوک معصومیان از زمان مدیریت او در شرکت نیکو آغاز شده است.

یکی از کاربران توئیتر ماهیت وجودی شرکت نیکو را نیز سوال برده و گفته این شرکت ۱۰-۱۲ نفره چه کاری انجام می‌دهد که امور بین‌الملل نفت با ساختاری ۴۰ ساله و بدنه کارشناسی قوی و خیره‌ناثوان در انجام آن است؟

حسن بیبادی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

حذف موازی کاری

با منافع شخصی برخی

در تضاد است

تعامل تنه‌این سران قوا وجود دارد نه قوا

پزشکیان از عدم همراهی نهادهای قدرت رنج می‌برد

باید مواظبت کنند تا در عمل این وفاق به شرکت سهامی برخی افراد و جریان‌های سیاسی تبدیل نشود. از سوی دیگر اگرچه قوای دیگر هم از این ضعف و مشکلات مستثنی نیستند اما تعامل مثبت بین سران قوا وجود دارد که این تعامل تاکنون نتایج قابل قبولی برای مردم به دنبال نداشته است. با تمام این انتقادات آقای مسعود پزشکیان با کنش‌گری در این زمینه و تأکید بر مشورت با احزاب رسمی و فعال و جناح‌های مخالف و موافق کشور تلاش کرده از ظرفیت‌های مختلف سیاسی استفاده کند اما عدم اقتناع نهادهای قدرت او را رنج می‌دهد و نتوانسته است که همه اجزاء حاکمیت را به‌صورت صد درصد برای تغییر در برخی مسائل کلیدی قانع نماید.» در ادامه محاصل این گفت‌وگورا می‌خوانید.

آرمان ملی- احسان انصاری: در حالی که کشور پس از فعال شدن مکانیسم ماشه با شرایط پیچیده‌ای مواجه شده به نظر می‌رسد نوع کنشگری پزشکیان برای عبور از بحران می‌تواند تعیین‌کننده باشد. این در حالی است که دولت از درون با برخی چالش‌ها مواجه است و نیاز به تغییر به خصوص در زمینه مورد مطالبه مردم احساس می‌شود. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی این موضوع با حسن بیبادی فعال سیاسی اصولگرا و عضو پیشین شورای شهر تهران گفت‌وگو کرده است. بیبادی معتقد است: «علیرغم اینکه آقای پزشکیان صادقانه بر وفاق ملی تأکید دارد و بر این اعتقاد خود راسخ و پافشاری می‌کند شک نکنید که همراهی نهادهای قدرت موازی با دولت پزشکیان در حد قابل قبولی نبوده است. به همین دلیل ایشان هم

رئیس جمهور محترم از صداقت و پیکاری لازم برخوردار و حمایت مقام معظم رهبری را هم همراه داشته‌اند ولی دولت نیاز به متخصص و مسئولینی دارد که در طول خدمت خود شرایط بحرانی را درک کرده باشند

سنتی و پوسیده است که در برابر اجرای این طرح مقاومت می‌کند و در برابر تغییرات ساختاری ایستادگی می‌کند. واقعیت این است که در این زمینه منافع جناحی و شخصی برخی گروه‌ها مطرح است و حذف موازی کاری با منافع شخصی آنان در تعارض است. بنابراین برای بهبود تحقق این طرح اساسی و حیاتی که می‌تواند دولت و ساختار را چابک و پویا نماید وجود چارچوب حقوقی لازم و شفاف برای کوچک کردن دولت و نیاز به قوانین جدید در این راستا ضروری است.

دیدگاه شما درباره تفویض اختیارات بیشتر به استانداران در دولت پزشکیان چیست؟ چه چالش‌ها و فرصت‌هایی در این زمینه می‌بینید؟

من معتمد ایده خوبی است و باید به این فهم برسیم که استانداران خود رئیس یک دولت محلی هستند و باید اختیارات رئیس دولت و حق انتخاب مدیران را در سطح استان خود داشته باشد. این طرح اساسی می‌تواند تمرکززدایی مدیریتی و پاسخگویی محلی را به خوبی به همراه داشته باشد. با تفویض اختیار به استانداران دیگر مدیریت‌های محلی تقویت خواهند شد، چرا که با این استفاده از این فرصت‌ها تصمیم‌گیری با سرعت زیاد بدون نیاز به طی کردن بروکراسی اداری طولانی صورت خواهد گرفت. همچنین با تقویت نقش مدیران محلی در استان می‌توان به توسعه متوازن منطقه‌ای امیدوار بود و نیز برنامه‌ریزی استانی در راستای برنامه‌ریزی ملی می‌تواند باعث رشد توسعه منطقه‌ای به‌هزینه کمتر شود اما این طرح می‌تواند چالش‌هایی را هم به دنبال داشته باشد اما می‌توان با تصویب قوانینی و یا تغییر بعضی از آئین‌نامه‌های داخلی این چالش‌ها را برطرف نمود.

چرا سیاست خارجی دولت پزشکیان به‌رغم وعده‌های داده شده هنوز به نتیجه نرسیده است؟

همه روسای جمهوری اسلامی به خاطر روش و سیستم غلط انتخابات و عدم حضور واقعی و پاسخگویی احزاب مؤثر و فراگیر قبل از پیروزی وعده‌ها و شعارهایی را در راستای مشکلات موجود کشور می‌دهند که تحقق آنها نوسان‌جایی جدی نداشته است. اگرچه وعده و شعارهای پزشکیان کمتر از دیگران بود اما ایشان در حوزه سیاست خارجی وعده‌هایی مانند رفع تحریم‌ها، عادی‌سازی روابط با غرب و احیای برنامه‌را داده بودند که تاکنون محقق نشده است. دلایل عدم موفقیت در زمینه سیاست خارجی نیز به جنگ ۱۲ روزه پیش‌بینی نشده و نیز تغییر شرایط منطقه‌ای مانند حمله و وحشیانه به غزه و کشتار بیرحمانه مردم مسلمان و دگرگونی‌های منطقه‌ای توسط رژیم کودک‌کش است که فضای منطقه‌ای برای دیپلماسی را از بین برده است. همچنین عدم انعطاف‌پذیری نهادهای موازی دولت و باند‌های متصل به قدرت و ثروت است که برخی از آنها همچنان نسبت به عادی‌سازی روابط و مذاکره با آمریکا مقاومت نشان می‌دهند. همچنین پزشکیان نتوانسته است ثبات و امنیتی را برای اقتناع و اجماع داخلی برای سیاست خارجی جدید ایجاد کند.

همه دولت‌ها به دنبال کاهش حجم بدنه دولت و تعدیل نیروی انسانی بوده‌اند، اما نکته جالب این است که نه تنها هیچ دولتی در این زمینه موفق نبوده، بلکه بدنه دولت را بزرگتر و حقوق بگیران آن را بیشتر کرده است. در چنین شرایطی آقای پزشکیان هم قصد دارد با کوچک کردن دولت، با حذف سازمانها و نهادهای اضافی دولتی و غیر دولتی و کاهش موازی کاری، کارایی سیستم اداری را افزایش دهد. اما این امر با موانعی جدی روبرو خواهد بود زیرا یکی از موانع اصلی ساختار اداری

همه دولت‌ها به دنبال کاهش حجم بدنه دولت و تعدیل نیروی انسانی بوده‌اند، اما نکته جالب این است که نه تنها هیچ دولتی در این زمینه موفق نبوده، بلکه بدنه دولت را بزرگتر و حقوق بگیران آن را بیشتر کرده‌است

عباس سلیمی نمین:

امروز دشمن به دنبال ایجاد درگیری اجتماعی است

می‌گیرند، به‌طور جدی مورد توجه قرار گیرد و زمینه‌های آن مسدود شود. به نظر من، اقدامات هوشمندانه‌ای از سوی شورای امنیت ملی در این زمینه صورت گرفته است. این فعال سیاسی اصولگرا تأکید کرد: برخی افراد درک دقیقی از مسائل جامعه و تحکرات دشمن ندارند و به‌طور طبیعی در یک حالت خیلی رویایی سیر می‌کنند. آن‌ها تصورات خاصی دارند و در این تصورات غوطه‌ورند و با مسائل جامعه و بین‌المللی درگیر نیستند. وی تأکید کرد: امروز دشمن به دنبال ایجاد درگیری اجتماعی است تا به بهانه حمایت از یک جریان علیه جریان دیگر، وارد معادلات داخلی ما شود. این کمال هوشمندی است که ما این بستر را فراهم نکنیم و زمان را در اختیار بگیریم تا بتوانیم آگاهی‌های جامعه را گسترش دهیم.

و پاسخگویی را تقویت کنیم. این مطلب می‌تواند احساس طغیان‌گری را کاهش دهد. یعنی اینکه کسی احساس نکند از طریق طغیان می‌تواند به اصلاح امری بپردازد. وی عنوان کرد: بنابراین، این آگاهی باعث شد افرادی که ابتدا تصور می‌کردند می‌توانند اینگونه به نتایجی دست یابند، متوجه شوند که این روند تنها به افزایش خصومت منجر خواهد شد و در این میدان خصوصاً همه طرف‌ها بازنده خواهند بود و هیچ‌کس نمی‌تواند از این وضعیت نفعی کسب کند. سلیمی نمین تصریح کرد: بنابراین، باید روی این مسأله تأکید بیشتری داشته باشیم. یعنی هر موضوعی که موجب اصطحکاک در جامعه شود و به تقابل دامن‌بزند، باید از سوی افرادی که مسائل جامعه را رصد می‌کنند و تصمیمات عقلانی و هوشمندانه

شتاب توسعه در غرب و شمال غرب ایران

محمد مهدی ملکی

کارشناس مسائل منطقه

توافق‌نامه امنیتی ایران و عراق، امضا شده در اسفند ۱۴۰۱، نقطه عطفی در روابط دو کشور برای برقراری امنیت پایدار در مرزهای غربی محسوب می‌شود. این توافق با هدف خلع سلاح و اخراج گروه‌های مسلح کردی، فراتر از یک اقدام امنیتی، بستری برای تحولات اقتصادی و اجتماعی در مناطق مرزی فراهم کرده است. سفر اخیر دکتر علی لاریجانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران، به عراق و پیگیری اجرای کامل این توافق‌نامه، فصل جدیدی در روابط دو جانبه‌گشوده است. در همین راستا، قاسم الاعرجی، مشاور امنیت ملی عراق، با صدور ابلاغیه‌ای، هرگونه فعالیت سیاسی، نظامی و رسانه‌ای گروه‌های شبه‌نظامی و تروریستی کردی را در سراسر عراق، از جمله اقلیم کردستان، ممنوع اعلام کرد. سال‌ها حضور گروه‌های مسلح در مناطق مرزی، زندگی ساکنان این مناطق را با تهدیدات مداوم مواجه کرده بود. ناامنی‌های ناشی از تحکرات این گروه‌ها، پروژه‌های عمرانی و زیرساختی را متوقف، بازارچه‌های مرزی را از رونق انداخته و بسیاری از جوانان را به دلیل نبود چشم‌انداز روشن اقتصادی، به سوی این گروه‌ها سوق داده بود. این وضعیت، چرخه‌ای معیوب از ناامنی و محرومیت ایجاد کرده بود که توسعه را به حاشیه می‌انداخت. بر اساس این توافق، دولت مرکزی عراق متعهد شد پایگاه‌های گروه‌های مسلح ضدایرانی را جمع‌آوری کرده و آنها را از نوار مرزی دور کند. همچنین، اقلیم کردستان عراق تعهد داد از هرگونه فعالیت نظامی یا رسانه‌ای این گروه‌ها جلوگیری کند. ایران با انتخاب دیپلماسی و صبر راهبردی بیست‌ساله به جای اقدام نظامی مستقیم، نشان داد که هدفش نه تشدید تنش، بلکه ایجاد ثبات پایدار است. با این حال، گزارش‌های میدانی حاکی از آن است که اجرای توافق‌نامه به‌طور کامل محقق نشده است. برخی مقرهای گروه‌های مسلح همچنان فعال هستند و بخشی از این گروه‌ها هنوز خلع سلاح نشده‌اند. این تعلل، نگرانی‌های امنیتی را تا حدی پابرجا نگه داشته و مانع از شکل‌گیری کامل فضای مناسب برای سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی شده است. در جریان سفر اخیر دکتر علی لاریجانی، احکام قضایی ایران برای بیش از ۱۰۰ نفر از سران و اعضای گروه‌های تروریستی کردی مقیم اقلیم کردستان که قبلاً به وزارت خارجه عراق تحویل داده شد بود پیگیری شد. انتظار می‌رود که در کنار سیاست‌های حمایتی مانند اعطای امان‌نامه به قربانیان فریب‌خورده، محاکمه و مجازات سران این گروه‌ها نیز به‌طور جدی پیگیری شود. با وجود برخی کاستی‌ها، اجرای نسبی توافق‌نامه دستاورد‌های قابل توجهی به همراه داشته است. تحکرات مرزی گروه‌های مسلح به‌طور چشمگیری کاهش یافته و درگیری‌های پراکنده به زمانی معضلی دائمی بود، به ندرت رخ می‌دهد. این تغییرات، زمینه‌ساز ازسنگیری پروژه‌های عمرانی نیمه‌تمام و رونق بازارچه‌های مرزی شده است. ساکنان محلی اکنون احساس امنیت بیشتری دارند و اعتماد به آینده اقتصادی منطقه رو به افزایش است. یکی از اقدامات کلیدی دولت ایران، اعطای امان‌نامه به افرادی است که بدون مشارکت مستقیم در اقدامات تروریستی، به دلایل معیشتی، مهاجرت با فریب، به عضویت گروه‌های مسلح کردی درآمده‌اند. این سیاست راهبردی، ضمن ترمیم شکاف‌های اجتماعی، از جذب نسل جدید به این گروه‌ها جلوگیری می‌کند. این در حالی است که عضویت در گروه‌های تروریستی بر اساس قوانین ایران می‌تواند به اتهام «محرابه» منجر شود. با این حال، اعطای امان‌نامه به افراد غیرمربط با عملیات‌های تروریستی، فرصتی استثنایی برای باگشت به زندگی عادی و تقویت انسجام اجتماعی فراهم می‌کند. اجرای کامل این توافق‌نامه می‌تواند مرزهای غربی ایران را به موتور محرکه تجارت منطقه‌ای تبدیل کند. رونق بازارچه‌های مرزی، توسعه زیرساخت‌ها و افزایش ظرفیت‌های صادراتی و وارداتی، نه‌تنها معیشت مرزنشینان را بهبود می‌بخشد، بلکه فرصت‌های شغلی جدیدی ایجاد کرده و پدیده‌هایی مانند کولبری را که نتیجه فقر و ناامنی است، ریشه‌کن خواهد کرد. این تحولات، به نفع هر دو کشور ایران و عراق بوده و می‌تواند صلح، ثبات و امنیت پایدار را در منطقه‌ای پرتنش تقویت کند. توافق‌نامه امنیتی ایران و عراق، فرصتی بی‌نظیر برای پایان دادن به چرخه ناامنی و محرومیت در مناطق مرزی فراهم کرده است. با این حال، موفقیت کامل این توافق به تعهد دولت عراق و اقلیم کردستان به اجرای دقیق مفاد آن وابسته است. در صورت تحقق این تعهدات، مناطق مرزی غرب ایران نه‌تنها به دکل تجارت و همکاری‌های منطقه‌ای تبدیل خواهد شد، بلکه سرمایه اجتماعی و امید به زندگی در میان مرزنشینان را تقویت خواهد کرد. این تحول، ضمن تأمین منافع ایران و عراق، می‌تواند به ثبات و صلح منطقه‌ای نیز کمک کند.